

Érdemi kapcsolatokat a határon túli alkotókkal

Interjú Szentmártoni Jánossal a Magyar Írószövetség elnökével



Nyilvános levélváltásunk óta (Ághegy 34. szám), mi minden történt az Írószövetség háza táján, ami a skandináviai magyar alkotók érdeklődési körébe tartozónak is mondható?

Nagyon sok minden. A tavalyi év az új alapok letételéről szólt: arculattervezés; olyan programok, amelyek szélesebb körben nyitnak a közönség felé; hatékonyabb kommunikáció a sajtóban stb. Több országos fesztiválon is részt vettünk, színházi sorozatot indítottunk. Az idei évnek a gazdasági stabilizációról kell szólnia, budapesti székházunk ügyének végleges rendezéséről - és a külföldi irodalmi szervezetekkel való aktívabb kapcsolatokról. Április 9-én utazom Moszkvába és Szentpétervárra Iancu Laurával és Babus Antallal az első ízben megrendezett Magyar Költészet Hete nevű fesztiválra, amit a Moszkvai Magyar Kulturális Intézet szervez. Május 7-én villámlátogatást tesztek Horvátországban, készülünk Berlinbe is júniusban.

Lipcsey Emőkének köszönhetően érik egy svéd-magyar találkozó is, cél az idei Göteborgi Könyvfesztivál. De például, idén a Finn Könyvfesztiválnak Magyarország lesz a díszvendége. Igen jó irányban haladnak a bolgár és a román irodalmi kapcsolatok is.

A tizenharmadik éve támogatás nélkül megjelenő Ághegy számai immár öt-száznál több alkotó önzetlen közreműködésével készülnek. Előbb honlapunkon, aztán öt-öt számonként eddig hét vaskos kötetben, ötezer oldalon bizonyítottuk létjogosultságunkat. Célunk, hogy egyfajta antológiaként bemutassunk minden

Skandináviában élt és jelenleg ott élő alkotót. Nyilvánvaló, hogy folytatni ezt a sziszifuszi munkát a haza éltető figyelme nélkül lehetetlen. A jelenlegi helyzetben anyagi segíségekre nem igen számíthatunk, de reméljük az erkölcsi támogatást, a folyóirat körül csoportosuló írók és művészek anyaországi ismeretségének elősegítését. Mit tehet ennek érdekében a Magyar Írószövetség?

Nem tudom eléggé meghálálni vagy megköszönni mindazt az emberfeletti munkát, amit Te, főszerkesztő úr és munkatársaid végeztetek az elmúlt évtizedben, és végeztek ma is. Az Ághegy olyan bázis a skandináv végeken, amire az anyaországiaknak is jobban kell támaszkodnia a jövőben, és viszont: nagyobb figyelmet kell fordítanunk az ottani magyar írástudók áldozatos munkájára. Pénzünk nekünk sincs sajnos, legalábbis tartalék, amiből szabadon gazdálkodhatnánk – de a kölcsönös műfordítások megszervezésében kidolgozhatnánk egy közös koncepciót. Javaslom továbbá, hogy az Ághegy szerzői publikáljanak az anyaországi lapokban is sűrűbben. Bízom abban, hogy eljön az az idő, amikor közös konferenciákat is szervezhetünk. A honlapunkon első lépésben az Ághegyet a partnerek közé emelem, hogy el lehessen tőlünk is érni a honlapját.

A Svéd Írószövetségnek tizenvalahány magyar tagja van, de megjelent kötetek alapján számuk háromszorosan több is lehetne. Feltételezésem szerint, a Svéd vagy a Magyar Írószövetségben létrehozott írói csoportosulás nagyban elősegíthetné alkotóink önként vállalt hídszerépét, s a két Írószövetség közötti kapcsolatok elmélyítését.

Nagyon fontosnak tartom, amit mondasz. Tavaly az anyaországi írócsoportjaink megújítására illetve egy-két új létrehozására koncentráltam, és arra, hogy feltérképezzem, hol működnek olyan irodalmi körök, amire építkezve további bázisokat lehet létrehozni. Idén ezt a külföldi területeken is meg akarom vizsgálni, s bizony-bizony, adja magát, hogy ezt a munkát épp a skandináv diaszpórában élő íróinkkal kezdjük.

*A Beregszászban megjelenő Együtt a Magyar Írószövetség Kárpátaljai Írócsoportjának folyóirata, többek között a Bethlen Gábor Alap és a Nemzeti Kulturális Alap támogatását élvezi. Ha ehhez hasonlóan a Magyar Írószövetség vállalná alkotóközösségünket, ezzel példát mutatna az európai szórványban élő és a magyar művelődésért erejükön felül küszködő értelmiségiek anyaországi támogatásában. Meggyőződésem, hogy immár meghaladtuk a jelenlegi gyakorlat szerinti nyilvántartást, miszerint **anyaországi, Kárpát-medencei és nyugati magyarságról** beszélünk, ahelyett, hogy a nyugati jelzőt **európai uniós- és külföldi magyarság** kategóriákkal helyettesítve, az európai országokban élő, a magyar kultúra jelentős értékeit képviselő alkotókat szorosabban kötnénk az anyaországhoz, és hídszerépüket elősegítve az eddigieknél még inkább serkenténénk az európai értékek befo-gadását.*

Ez voltaképp az előző gondolatunkat folytatja. A Magyar Írószövetség, mint a legrégibb és legnagyobb írószervezet, mindig is különös hangsúlyt fektetett arra,

hogy a határon túl élő alkotóival is érdemi kapcsolatban maradjon. Ne felejtjük el, hogy rendszerváltáskor az első olyan kulturális intézmény volt, amely tagságát kiterjesztette a határon túl élő írótszakra is. Mindezen felül, komoly szakmai kapcsolatot ápolunk az idén tízéves Erdélyi Magyar Írók Ligájával, a Szlovákiai Magyar Írók Társaságával, a Vajdasági Írócsoporthoz és az általa is említett Kárpátaljai Írócsoporthoz is. Szükség volna egy bécsi bázisra is, ahol Deák Ernőék évtizedek óta fáradhatatlan munkát végeznek – és ahogy már említettük, teljesen nyitott vagyok egy skandináviai magyar írócsoporthoz is, amellyel aztán közösen lobbizhatunk a magyar irodalom és kultúra ápolása és megismertetése érdekében.

Az Írószövetség honlapján a területi csoportok felsorolása végén olvasható, hogy további csoportok létrehozása folyamatban van. Ezek szerint csupán szervezési kérdés, hogy az Írószövetség jelenlegi Skandináviában élő tagjai csoportot alkotva a jövőben a magyar művelődés szolgálatában hathatósabban tevékenykedjenek?

Az az igazság, hogy kevesen vagyunk, mármint az Írószövetségben, több munkatárs kellene, hogy olyan tempóban haladhassunk, mint ahogy azt eredetileg elképzeltem, de annyi pénzünk meg nincsen, hogy megfizethessem őket. Így talán az anyaországi írócsoporthoz is csak a felével sikerült újraaktivizálni az érdemi kapcsolatot, örülök, hogy létrehozhattam a Csongrád megyeit, illetve júniusra tervezem a Hajdú-Bihar megyei megalakítását. Szépen, apránként haladunk, de az út alapjait letettük. Dolgozni fogok azon, hogy legyen egy skandináviai magyar írócsoporthoz is. Ehhez kérem a Ti segítségeteket és tanácsaitokat is.

A szerk. megjegyzése:

Az Írószövetség elnökének biztatásából nem nehéz arra következtetnünk, hogy rajtunk, skandináviai magyar alkotókon a sor. Remélem, hogy együttesen, gazdag véleménycserével, a minket befogadó ország és a magunk javára, megfelelően kigondoljuk és előkészítjük szülőföldünkhöz tartozásunk szorosabbra fűzésének hasznos újabb módjait, hogy majd megfelelő szervezési formában az eddigiek-nél is eredményesebben szolgáljuk mindazt, amit alkotói hivatásunk diktál a művelődés sokfelé kitérhető területén.

Tar Károly